

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen tunnetuimman ja ilmeisimmän Astoriassa, Ore., joka tilaati The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnot Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Cansadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.05

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:

One year \$1.50 — 6 months 90c

IN CANADA:

One year \$1.75 — 6 months \$1.05

Toimitus:

HELMI MATTSON

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ OSOTTAA:

UUSIA	155
UUDISTUKSIA	57
KATKENNEITA	77

Päästään 10,000

Toverittaren levityskuukaudet olivat vuoden epäedullisimmalla ajalla. Huolimatta tästä, saavutettiin verrattain hyvät tulokset. Kymmeneen tuhanteen ei tosin vielä nytkään päästy, mutta kaikki merkit viittaavat siihen, että toverittaremme nostavat lehtensä tilaajamäärän siihen summaan. Tämä onkin nyt jo mitä helpoin tehtävä, kun päämäärä on vailla alnoastaan noin tuhannen tilausta. Lehtemme levittäjät tulevat saamaan sievät joululahjat urastukseensa palkkioksi, kun he ponnistavat samalla tavalla kuin tähänkin asti. Silloin saavutamme kymmenen tuhatta tänä syksynä. Päästi joululahjoja, joita tulemme jakamaan asiemiehillemme, tulee toveri Leino lahjoittamaan silloin henkilölle, joka lokakuun 15 päivästä lähtien, siihen asti kun Toveritar on kymmenessä tuhannessa, kirjan, joka on kuuluisa historiallis-kaunokir-

jallinen kolmiosainen teos: **KURJAT** (Les Miserab), kirjoittanut Viktor Hugo.

Voittaja saa teoksen joko Englannin tai Suomenkielisenä. Teos annetaan loistokansissa ja lahjan nimi liitetään kanteen kultaisilla kirjaimilla. Seuraavalle, enimmänsä tilauksia ottaneelle, antaa tov. Leino teoksen: **Kullu ja kolmannelle ja neljännelle Miina Wallin Keittokirjan.**

Kutka ovat näiden arvokkaiden lahjojen saajat?

Antakaa vastaus lähettämällä Toverittarelle tilauksia niputtain.

Toverittaren levitysosasto.

Äänioikeutetut naiset

Kirj. Bertha H. Mailly.

Naisten äänioikeus teoriana on nyt menneisyyden asia Yhdysvalloissa. Nyt me olemme tekemisissä tosiasioiden kanssa.

Me olemme kuluttaneet alkamme kuluneina vuosina niin tarkoin taistelussa äänioikeuden voittamiseksi, että olemme kokonaan laiminlyöneet oppia ja opettaa toisia kuinka äänioikeutta käytetään, ja nyt voimme hyvällä syyllä pelätä tiedottoman äänestysvoiman seurauksia, jota nyt jo kumpikin taantumuksen puolue kilvassa puolelleen kosii.

Ei ole aikaa hukata. Yksi tärkeimmistä tehtävistämme tämän vuoden agitatsioityössämme on tämän maan naisten herättäminen. Sosialistipuolueen kansalliskonventsi on otti sen seikan huomionsa ja nyt puolueemme kehottaa kaikkia jäseniä ryhtymään perusteelliseen järjestettyyn toimintaan sosialismin teknikan opettamiseksi naisille.

Ensi askel sen päämäärän toteuttamiseksi on taistelulinjan muodostaminen yli maan New Yorkista San Franciscoon, St. Paulista New Orleansiin. Se taistelulinja tulee kokoonpanna puolueemme naisjäsenistöä, jotka ymmärtävät naispsykologiaa ja siis tietävät miten heidät parhaiten voi herättää. Ja tätä työtä varten jokaisen naisen, joka tuntee luokkataistelun olemassaolon, tulee yhtyä puolueen jäseneksi, se tehtävämme olkoon! Tehtävät miehet myös osansa tuomalla vaimonsa, sarsarensa ja tyttärensä puolueen jä-

seniksi ja opettamalla heidät tietoisiksi jäseniksi.

Ryhtykööt kaikki halulliset naiset — ja nykyään niitä mahtanee löytyä tuhansia työhön halukkaita, kunhan vaan tietävät mistä alkaa — toimeen ja toimintaohjeita voivat he saada puolueemme kansallisivirastosta, kun ilmoittavat nimensä, osoitteensa ja ammattialansa.

Esim. järjestykseen opettajattaret keskenään, missä on useampi sosiaalistia ei-sosialististen opettajattarien valistamiseksi. Ei löytyne toista työläisryhmää, joka niin kipeästi tarvitsee sosialismin tuntemusta kuin opettajat. Ja tällainen keskusjärjestö olkoon aina se keskuspiete, josta agitatsioityö johdetaan j.n.e. Muodostettakoon tällainen keskusjärjestö jokaisen naisryhmän keskuuteen.

Kokoontuuko perheenäidit ja kotinaiset keskenään ja muodostakoot oman järjestönsä. **Tehtaalaiset, pesutyöläiset, konttorineidit y.m. tehtävät samoin.** Ja jokainen näistä ryhmistä ilmoittakoon työstään järjestöme sihteerielle, 220 South Ashland Blvd., mitä he tekevät ja mitä apua ja neuvoja he tarvitsevat.

Jos olettekin myöhästyneet työn alkamisessa, niin sen voitte korvata ututteralla työllä tästä edes. Älköön kukaan laiminlyökö tehtävänsä.

NAISET KOKOONTUVAT NEUVOTTELEMAAN

WASHINGTON, D. C. — (F. P.) Palkkatyötä tekeviä naisia koskevia kysymyksiä tulee käsiteltäväksi valtiollisen välisessä naisten konferenssissa, joka kokoontuu Washingtonissa marraskuun 15 p:nä National Women's Trade Union Leaguen toimesta. Konferenssin alkuvaiheita laatii Miss Ethel Smith.

Tärkeimpinä kysymyksinä konferenssissa tulee esille paremmat palkat naisille, paremmat työlöt ja lyhemmät työpäivät, yhtäläiset oikeudet miesten kanssa teollisuudessa ja yhtäläiset kansalaisoikeudet sekä liittymisen ammattijärjestöihin.

Kenelle ei vielä tule Toveritar tilatkoon sen heti!

Maksetaan. Mutta se alkaa näyttää siltä, että naisiamme ei halua kirjoittaa sosialismin hyväksi muuten, paitsi kun puolue perustaa heille "ohjisiin" ja maksaa heille viis viikkopalkan."

Niin sanoi Lydia siihen aikaan. Muuten ollaan siltäkin ajasta taannut. Eipä tässä tahtonut saada kehtää "japlin" palkalla eikä millään. Nyt kun joku rohkea uskaltaa yrittää, ollaan valmiit uskomaan, että yksi ihminen saa lehden kaikkia tyydyttäväksi.

Lieneekö se meidän, naisuuvun, synnynnäinen vika vai mikä, että me toisen tölhin ja tuotettiin olemme niin kärkevät kajoamaan. Niitä tupataan nipstelemään ja näpstelemään, mutta harvemmin ollaan halukkaita omia töitä esille tuomaan.

Nytkin nykyisen toimituksen aikana, monet kirjoittajat ovat olleet halukkaita lyömään toisiaan korville, mutta toimitus on katsonut tarpeelliseksi hiljaisuudessa olla rauhanvälittäjänä, estäen sellaisen hengentuotteiden mailmalle pääsyn, jotka eivät olisi sivullisten mielenkiintoa lainkaan herättäneet. Tässä Toverittaren lukijakunnassa on paljon sellaista ainesta, jotka kernaasti tarroutuvat kiinni pikkusasioihin ja unohtavat siinä sivussa kaikkien tärkeimmät asiat. Pienten asioiden käydään halukkaasti kiinni, niistä saataisi helposti lehti täyteen, mutta luokkataistelukykyisistä ei tehdä selvää niin paljon kun pitäisi.

Nyt kun jokainen Toverittaren lu-

NAINEN VARAKUVER-NÖÖRIN EHDOKKAANA

Minnesotan valtion sosialistipuolue on asettanut varakuvernööri ehdokkaakseen Lillian Friedmanin ja on hän ensimmäinen nainen, joka on ehdokkaana valtion virkaan Minnesotassa.

VIRKA ENSI KERRAN NAISEN KASISSÄ

WASHINGTON, D. C. — Huomiota herättävillä seremonioilla, joihin otti osaa noin 800 D. C. työläistä ja kansalaista sekä useita Punasen Riitin jäseniä, juhlittiin täällä syyskuun 25 p:nä Miss Mable T. Boardmanin virkavalintekoa District of Columbian komissioneriksi, ollen hän ensimmäinen nainen Yhdysvalloissa, joka hoitaa sellaista tehtävää. Hänen hoitettavakseen tulee D. C:n terveys-departmentti.

Vaalit on lähellä

Kirj. Mari Haapala.

Vaalit on taas lähellä niinkuin montaa kertaa ennenkin, mutta nyt on juuri se erikoista, että naisetkin saavat äänestää. Neljä vuotta takaperin vielä emme kaikki voineet käyttää äänestämme, ainostaan joku osa naisia, nimittäin muutamissa valtioissa.

Palkallisissa uutisissa olen huomannut, että Michiganin valtiossa on kulkenut naisagitaattori Florence Wattles. Ollsi suotavaa, että ennen vaaleja saisi kaikki naiset kuulla jotain järkevää ja tietoisia puhujaa, joka voisi opastaa ja neuvoa meitä. Paljon on naisia niin ensikertalaisia, että eivät tiedä äänestyksestä hölyn pölyä.

Vaalit ovat lähellä, sen tietävät ainakin työnantajat, sillä suuria työläisjoukkoja on vähennetty työmältä. Sanotaan maailman sodan syyksi uhkaavaa työttömyyttä ja ennustetaan paniikkia. Mutta kun muistelemme alkoja aina vaalien edellä, niin huomaamme, että samallaisia peiliä on aina ennenkin pelattu. Tämä on kapitalistien ja työnantajien yh-

PAKINA A

Nyt kun Toverittaren tilaajamäärä nähtävästi nousee kymmeneen tuhanteen, on syytä ottaa puheeksi myöskin lehden sisällön parantaminen.

Kymmentuhantisessa joukossa on monenlaisia mielialaa, joten ei koskaan päästä siihen, että kaikki kirjoitukset olisivat kaikkien mieleisiä. Eikä koskaan saada toimittajaa, joka jokaisen mielen voi täyttää. Mutta pyrkikäämme siihen, että Toverittaresta saadaan mahdollisimman hyvä.

Toveritarta, jos mitään lehteä, muistetaan tavallisessa keskustelussa arvostella. Siltä sanotaan siitä ja tätä. Mutta yleisissä puoluekokouksissa sitä pidetään ilankin helävaraisesti: siitä ei sanota mitään!

Kummassakin tapauksessa mennään siis äärimmäisyyteen ja se ei ole palkallaan. Asiallinen arvostelu kehittää. Usein, sanottakoon se suoraan, ottavat Toveritarta arvostelukseen henkilöt, jotka vain jolloinkin silmäilevät lehteä, mutta eivät lue sitä. Ei mitään lehti pysty joka numerossa tuomaan kaikkia asioita esille, eikä minkään lehden joka numero ole yhtä hyvä. Silti vähemmän sitä voi odottaa Toverittarelta, jossa ei ole tilaa pohtia asioita siltä pitkissä artikkeleissa. Sitäpaitsi, jos yhtä vähän kynäilijät katsovat velvollisuudekseen avustaa Toveritarta kuin tähän asti, ei niitä

syltä pitkiä artikkeleita ole tarpeeksi asti saatavissa.

Toimittaja joutuneensa viikon mittaan suurimmaksi osaksi kirjoittamaan vasta-alkavien kirjoittajien kysymykset uudelleen, menettää aikaa niin paljon, että toimituksen kirjoitukset jäävät joskus vähemmälle. Ja vast'alkajana sanomalehtityössä, joutuu toimitt. välistä puhaltamaan tyhjää ilmaa. Eipä vain aina tahdo löytää kylliksi sanomista. Silloin ollsi juuri tarpeen hyvä avustajajoukko. Avustajat jos osakseen joutuvat kirjoittamaan artikkelin tai kertomuksen kuukauden, kahden perästä, eivät ole siinä asemassa kuin toimittaja, jonka pitää jotain sanoa silloinkin, kun ei tunne voivansa.

Tässä juuri odottaessani hyvää "inspiratsiota" katselin eräänä päivänä Toverittaren vanhoja vuosikertoja, nähdäkseni miten monipuolinen ja arvokas Toveritar on ollut ennen nykyistä aikaa. Siellä näin yhtä ja toista mielenkiintoista, mutta eniten kiinnitti huomiotani se, että Toveritarta on aina muistettu arvostella. Ja sama vika lienee ennenkuin ollut avustajilla, nimittäin velttoisuus, kuten nykyäänkin.

Sen toteaa Lydia Korvolan (Gratseffin) vuotena 1914 tiistaina huhtikuun 14 p:n Toverittaresta olevat sanat:

"Muuten ei ole liikaa odottaa, että naiset, jotka pitävät itseään kykenevinä kirjallisiin töihin yrittäisivät avustaa Toveritarta. Ja vielä enemmän siksi, että niistä nyt jo

kiija liittyy Punaiseen Armeijaan ja hankkii yhden uuden tilauksen Toverittarelle ja jokainen kynärkäyttöön pystyvä henkilö kirjoittaa Toverittaren niistä asioista, mitkä kipeimmin koskevat työväenluokan naisia, niin Toverittaresta saadaan se väline luokkamme palveluksessa, mikä se todella on alottu.

Jos palvelustytöt pohtivat palvelusnaisen asemaa, teollisuusmaailman naiset omaa alaansa, laundrytyöläiset omaansa j. n. e. kukin sitä alaa, jonka kanssa ovat lähimmässä kosketuksessa, silloin kirjoitukset tulevat asiallisia, kun voidaan kokemuksesta puhua.

Kuinka moni palvelustytö on vai-vautunut lehdessä pohtimaan palvelijattarien asemaa? Onko monikaan tuonut niitä epäkohtia esille, joita vastassa he saavat olla joka päivä? Eipä vain ole.

Mitä meidän tulee oikeastaan tehdä saadaksemme luokkamme naiset heräämään siitä henkisestä unesta, joka vielä pitää suurta naistyöläisjoukkoa pimeydessä? Mitä meidän tulee tehdä, saadaksemme Amerikan mantereen suomalaiset työläisnaiset käsittelemään velvollisuutensa luokkaansa kohtaan? Meidän tulee yhä uudelleen ja uudelleen huutaa sotaäänellä heidän korvaansa: HERÄT-KXX! Nähkää aika, missä elämme, huomatkaa se puristus, joka meitä ympäröi. Ettekö näe miten kapitalismin peto рыntää eteenpäin, miten se tallaa meitä jalkoihinsa. Me vain koetamme paeta, mutta emme uskall-